

PRAVOS

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Pravni fakultet Osijek
Faculty of Law Osijek

**Izvešće o rezultatima anketiranja
studenta Pravnog fakulteta Osijek o
korištenju fakultetske knjižnice
iz prosinca 2015.**

*(„Prostor i oprema u visokoškolskim
knjižnicama: iskustva korisnika“)*

*izvešće sastavio i prilagodio
Marijan Dumančić, mag. iur.*

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. PREDGOVOR.....	1
1.2 PREDMET ISTRAŽIVANJA.....	1
1.2 METODOLOGIJA	1
1.3 UZORAK.....	1
2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	2
2.1 OPĆA OCJENA KNJIŽNICE.....	2
2.2 GENERALIJE ISPITANIKA.....	2
2.3 STANOVANJE I OBVEZE ISPITANIKA.....	3
2.4 KORIŠTENJE IKT	4
2.5 UČENJE	5
2.6 PROSTOR KNJIŽNICE	7
2.7 RAD U KNJIŽNICI.....	9
2.8 LITERATURA, GRAĐA I ELEKTRONIČKI IZVORI	12
3. VAŽNOST ASPEKATA KNJIŽNIČNIH USLUGA I PROSTORA.....	15
4. PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE.....	17
4.1 PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE FIZIČKOG PROSTORA I USLUGA	17
4.2. PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE ELEKTRONIČKIH KNJIŽNIČNIH USLUGA	17
5. ZAKLJUČAK.....	18
6. PRILOZI.....	19

1. UVOD

1.1. PREDGOVOR

Akadske godine 2015./2016. studenti Filozofskog fakulteta Osijek Irena Ćirić, Antea Eskeričić, Mihaela Konjevod i Aleksandra Šarac izradili su u sklopu kolegija Sveučilišno knjižničarstvo pod mentorstvom dr. sc. Darka Lacovića seminarski rad „*Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika*“ u kojemu je u prosincu 2015. godine uz dopuštenje Uprave Fakulteta i u dogovoru s voditeljicom knjižnice Ljiljanom Siber provedeno anketiranje studenata Pravnog fakulteta Osijek.

Osnovna je svrha i cilj ovog istraživanja bilo prikupiti i analizirati podatke vezane za to kako studenti kao korisnici knjižnice Pravnog fakulteta u Osijeku doživljavaju njezin fizički prostor i usluge te koliko im je fizički prostor knjižnice bitan prilikom učenja. Cilj je bio saznati koliko se studenti Pravnog fakulteta u Osijeku koriste knjižnicom te koliko im je ista važna u obrazovanju.¹

Osim navedenih ciljeva istraživanja koji se odnose na fizički prostor tijekom anketiranja prikupljeni su još neki podaci koji bi mogli biti relevantni i korisni Knjižnici u radu i planiranju poboljšanja kvalitete i proširenja obima usluga koje pruža studentima.

Podaci odabrani tim kriterijem su uz dopuštenje dr. sc. Lacovića preuzeti iz navedenog seminarskog rada te su, grafički obrađeni, prezentirani u ovom izvješću. Izvor svih podataka je, dakle, citirani seminarski rad, čiji je izvornik dostupan putem poveznice koja se nalazi među priložima (poglavlje 6).

1.2 PREDMET ISTRAŽIVANJA

Istraživanjem je obuhvaćena knjižnica Pravnog fakulteta Osijek.

1.2 METODOLOGIJA

Upitnik se sastojao od 28 pitanja u kojima su ispitanici izražavali svoje potrebe kao korisnici knjižnice Pravnog fakulteta u Osijeku u odnosu na njezine fizičke i virtualne prostore i usluge. Ispitanicima su bila ponudena otvorena i zatvorena pitanja te pitanja u kojima je bilo moguće izabrati više točnih odgovora. Također određena pitanja nudila su ispitanicima mogućnost vlastitog nadopunjavanja ukoliko niti jedan ponuđen odgovor nije odgovarao njihovim potrebama ili stavovima.

Upitnici su dostavljeni ravnateljici (voditeljici, op. a.) knjižnice koja je nakon toga anketne upitnike prosljedila studentima Pravnog fakulteta. Anketiranje je provedeno u prosincu 2015. godine.²

Anketna pitanja studentima su dijeljena su većinom na predavanjima.

1.3 UZORAK

Prema citiranom istraživanju, ukupan broj podijeljenih upitnika nije poznat sasvim precizno, no onaj bitniji podatak, o broju anketiranih studenata, je poznat - 239:

Ukupno je poslano oko 300 upitnika, a vraćeno ih je 239 ispunjenih što čini ukupni odaziv otprilike oko 79,7%.³

¹ Ćirić, Eskeričić, Konjevod, Šarac: „*Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika*“ - seminarski rad iz Sveučilišnog knjižničarstva, Filozofski fakultet Osijek, 2016., str. 11

² Ibid.

³ Ibid.

2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

2.1 OPĆA OCJENA KNJIŽNICE

Citirano istraživanje, bez objašnjenja o konkretno postavljenom pitanju ili raspodjeli uzorka po dodijeljenim ocjenama, navodi da prosječna ocjena na uzorku ispitanika koji su na navedeno pitanje odgovorili (N=185) iznosi **3,8**.

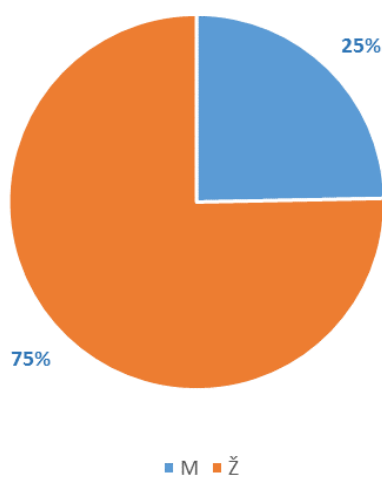
2.2 GENERALIJE ISPITANIKA

Od 239 studenata Fakulteta koji su sudjelovali u istraživanju, 180 (75%) je ženskog, a 59 (25%) muškog spola.

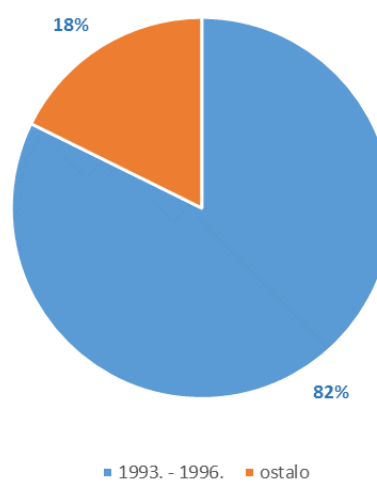
Kako je broj redovitih studenata (kojima se anketa mogla podijeliti na predavanjima) ranijih godina studija znatno veći od broja redovitih studenata viših godina studija, u ovom su istraživanju mahom sudjelovali pripadnici mlađe, aktivnije skupine studenata početnih godina studija; prve i druge.

Ispitanici rođeni od 1993. do 1996. godine čine čak **82%** uzorka, dok na sve druge otpada svega **18%** (N=238).

Spol ispitanika

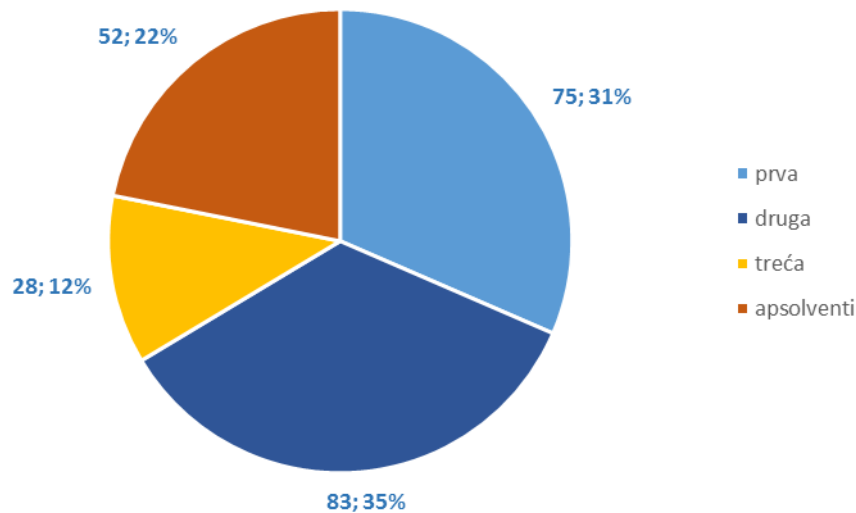

Godina rođenja ispitanika

Taj se trend velike zastupljenosti mlađe dobne skupine među ispitanicima u ovoj anketi vidi i prilikom analize raspodjele anketiranih studenata po godinama studija (N=238), gdje **66%** ispitanika pohađa prvu ili drugu godinu studija. Detaljnija raspodjela po godinama studija dostupna je u nižem grafu (prikazani su brojevi studenata pojedine godine, te njihov udio u ukupnom uzorku), uz *caveat* da prilikom provođenja istraživanja studenti 4. i 5. godine studija nisu odvojeni u zasebne kategorije, već su svedeni u zajedničku kategoriju „**APSOLVENTI**“, te su podaci i prezentirani kao takvi.

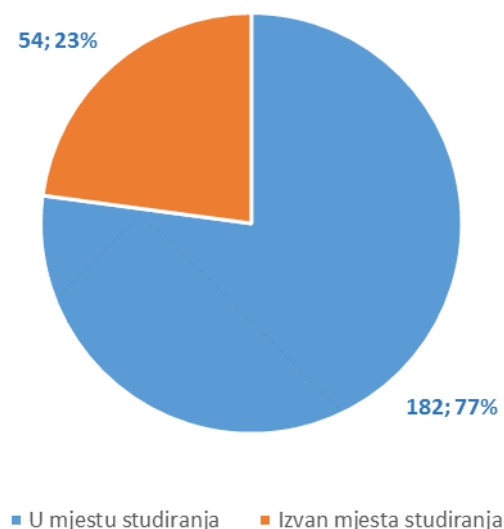
Godina studija ispitanika

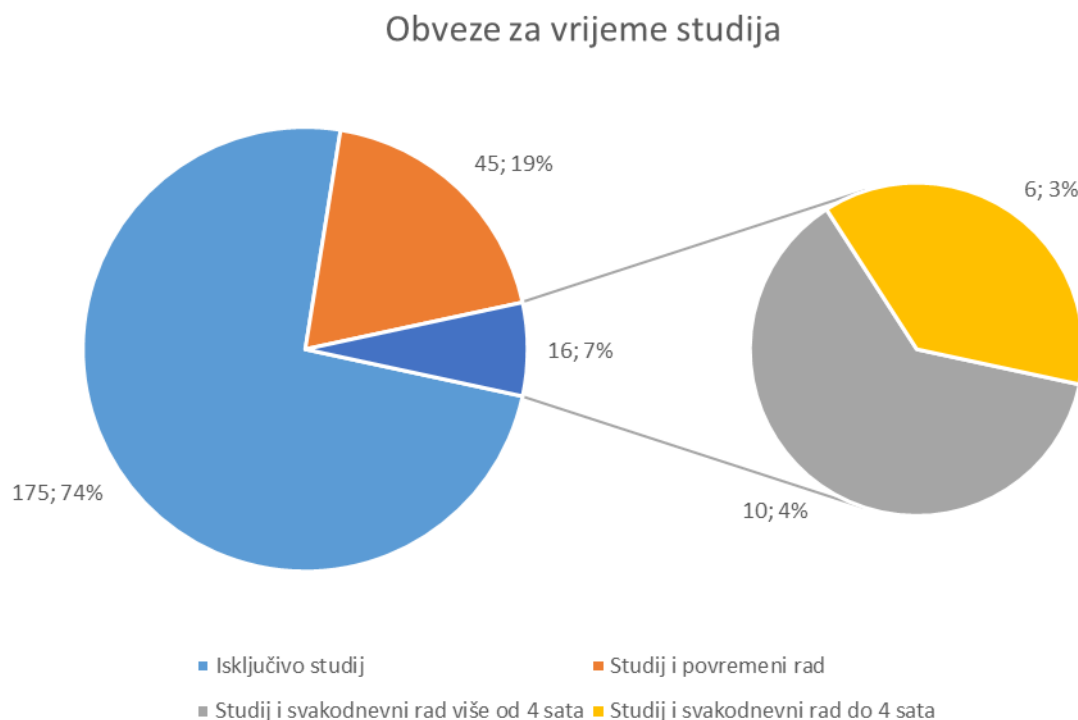
2.3 STANOVANJE I OBVEZE ISPITANIKA

Također očekivano, u skladu s udjelom u općoj studentskoj populaciji većina ispitanika za vrijeme studija stanuje u mjestu studiranja, no relativno velik broj njih (**23%**) ipak nije smješten u Osijeku, tako da su zacijelo skupina čije se specifične potrebe, ukoliko postoje, ne bi trebale zanemariti. Na ovo je pitanje odgovorilo 236 studenata.

Mjesto stanovanja za vrijeme studija

Što se radnih obveza za vrijeme studija tiče, i ovdje na rezultat ispitivanja utječe velika zastupljenost mlađe populacije među studentima koji su sudjelovali u istraživanju, tako da ispitanici uvelike još nisu uz studij stekli dodatne radne obveze; pa je tako studij isključiva obveza za **74%** ispitanika, dok **26%** anketiranih studenata uz studij ima i radne obveze neke vrste (N=236).

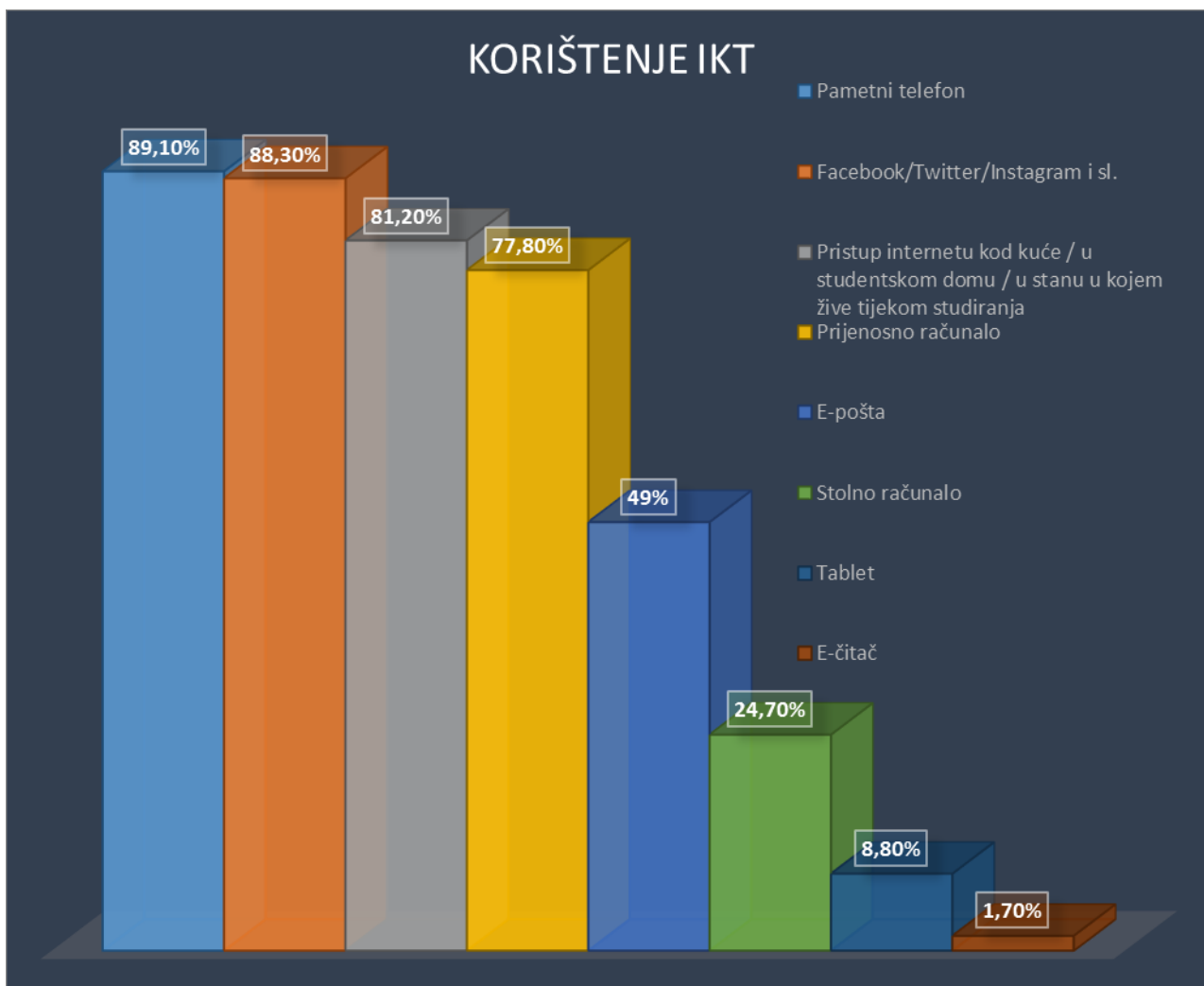
Udio studenata s povremenim radnim obvezama iznosio je **19%**, dok, njih svega **7%** uz studij ima i stalne radne obveze, u trajanju bilo kraćem ili duljem od 4 sata.

2.4 KORIŠTENJE IKT

Ovo je anketno pitanje ispitanicima dalo mogućnost da odaberu one informacijsko-komunikacijske tehnologije (uređaje, servise, usluge) kojima se redovito koriste. Ogromna većina studenata posjeduje pametni telefon (**89%**) i koristi društvene mreže; npr. Facebook, Twitter, Instagram (**88%**). Također je velik postotak onih koji mogu pristupiti Internetu u prostoru stanovanja tijekom studija (**81%**), a široko su rasprostranjena i prijenosna računala (**78%**). Zanimljiv je podatak da manje od polovice ispitanika redovito koristi elektroničku poštu (e-mail) – njih svega **49%**, što samo dodatno ukazuje na veliku važnost društvenih mreža prilikom komunikacije s korisnicima Knjižnice, kao i s općenitom studentskom populacijom.

Izvorno istraživanje nije navelo uzorak za ovo pitanje, no postotni izračun ukazuje da je na ovo pitanje odgovorilo 238 ili 239 ispitanika.

Graf koji prikazuje navedene podatke slijedi na idućoj stranici.

Određeni sažetak prikazanoga govori nam da se prosječni anektirani student prvenstveno koristi društvenim mrežama na svom pametnom telefonu ili prijenosnom računalu, te da ima široko dostupan pristup Internetu.

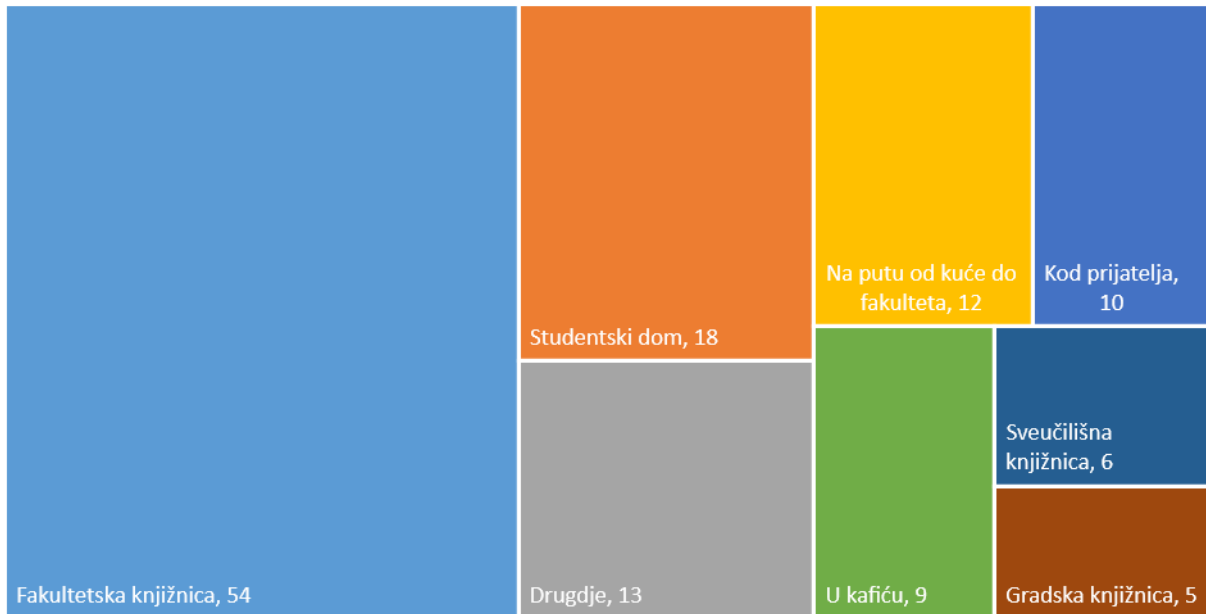
2.5 UČENJE

Knjižnice, osim što su izvor literature, svojim prostorijama studentima pružaju i mjesto za rad i učenje, i one su, prema podacima dobivenim ovim istraživanjem, drugo najzastupljenije mjesto na kojemu ispitanici uče – u knjižnicama uči **27,2%** anketiranih studenata. Pri tome se njih **22,6%** koristi čitaonicom fakultetske knjižnice, dok **4,6%** uči u nekoj drugoj knjižnici (sveučilišnoj, gradskoj). Na prvom je mjestu, naravno, učenje kod kuće, što čini **92,9%** ispitanika.

Mjesto učenja	N	%
Kod kuće	222	92,89
Fakultetska knjižnica	54	22,59
Studentski dom	18	7,53
Drugdje	13	5,44
Na putu od kuće do fakulteta	12	5,02
Kod prijatelja	10	4,18
U kafiću	9	3,77
Sveučilišna knjižnica	6	2,51
Gradska knjižnica	5	2,09

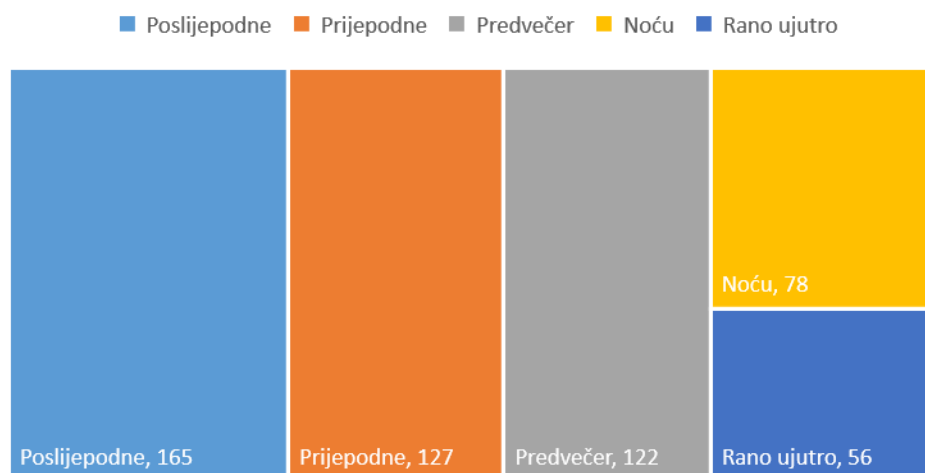
Kako se iz sljedeće infografike vidi, učenje u knjižnicama (a posebno u fakultetskoj knjižnici) važan je dio učenja van kuće, te je za isto potrebno osigurati čim bolje uvjete:

Mjesto učenja van mjesta stanovanja

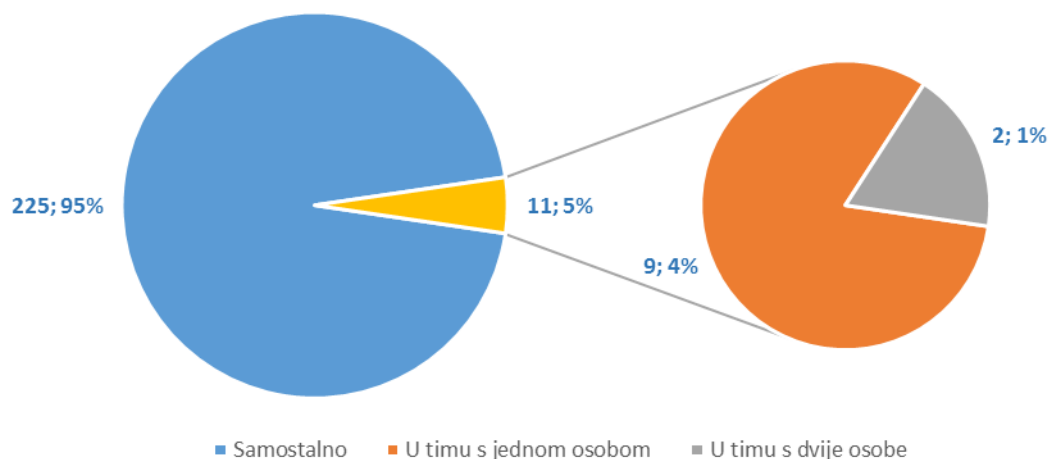
Što se tiče doba dana u kojem ispitanici uče, raspodjela je prilično široka. Kako izvorno istraživanje podjelu dana nije preciznije definiralo na razdoblja već samo opisno, ne može se vidjeti točno preklapanje, ali čini se da radno vrijeme (od 9 do 19 sati) pokriva većinu potreba studenata za fizičkim pristupom prostorijama Knjižnice. Raspodjela anketiranih studenata prema učenju u određeno doba dana (moguće je više odgovora):

Doba učenja

Najveći udio studenata koju su sudjelovali u istraživanju uči poslijepodne (69%) ili prijepodne (53%), što su zasigurno doba dana kada je Knjižnica otvorena, a vjerojatno se tu može priborjiti i dio raspona sadržanog u stavci „RANO UJUTRO“.

Način učenja - grupni rad

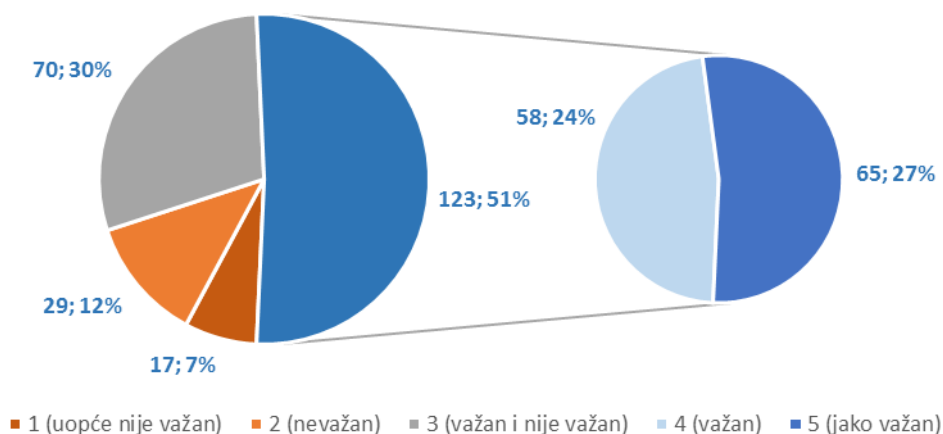
Za ogromnu većinu (**95%**) studenata koju su sudjelovali u istraživanju samostalni je rad preferirani način učenja, te se o takvom načinu rada treba voditi posebna pažnja kod organizacije ili preuređenja prostorija čitaonice.

2.6 PROSTOR KNJIŽNICE

Sljedeća stavka koja se u istraživanju razmatrala je sam prostor knjižnice – percipirana važnost kvalitete prostora kod anketiranih studenata, te ocjena njihovog zadovoljstva kvalitetom prostorom knjižnice Pravnog fakulteta.

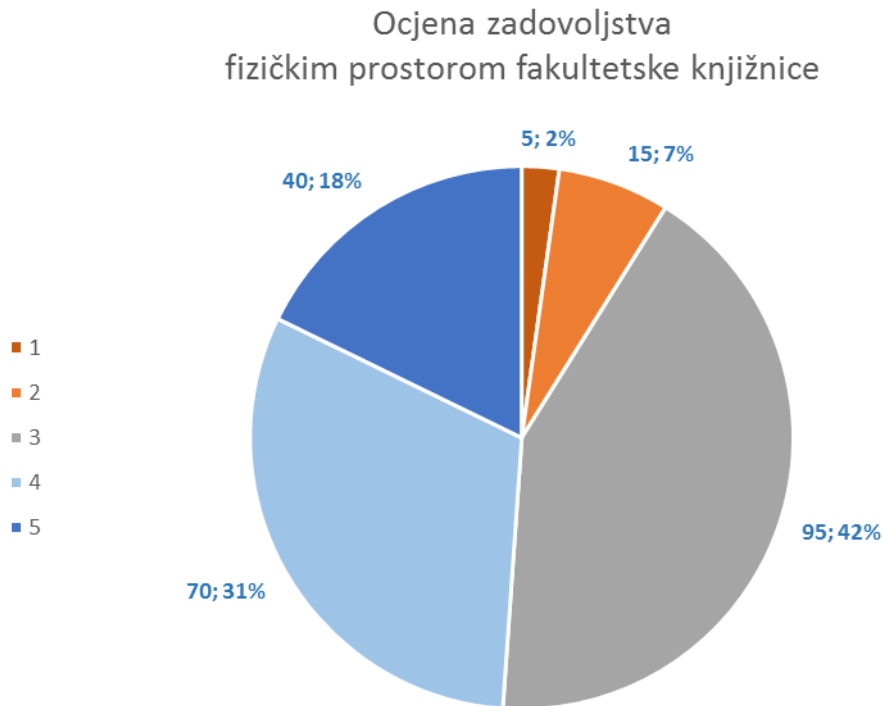
Važnost fizičkog prostora za svoje zadovoljstvo kvalitetom knjižnice anketirani studenti vide ovako:

Važnost fizičkog prostora knjižnice

U skupinama koje kvaliteti prostora knjižnice ne pridaju važnost (**1 i 2**) nalazi se **19%** ispitanika, što uz **30%** onih koji su odabrali donekle ambivalnetnu opciju **3 – „VAŽAN I NIJE VAŽAN“**, ostavlja većinu od **51%** ispitanika koji kvalitetu fizičkog prostora knjižnice smatraju važnom u određenoj mjeri (**24%** važnom i **27%** vrlo važnom).

Nakon podataka o važnosti kvalitete fizičkog prostora knjižnice za studente Fakulteta, ocjena njihovog zadovoljstva kvalitetom prostorom knjižnice Pravnog fakulteta je kako slijedi:

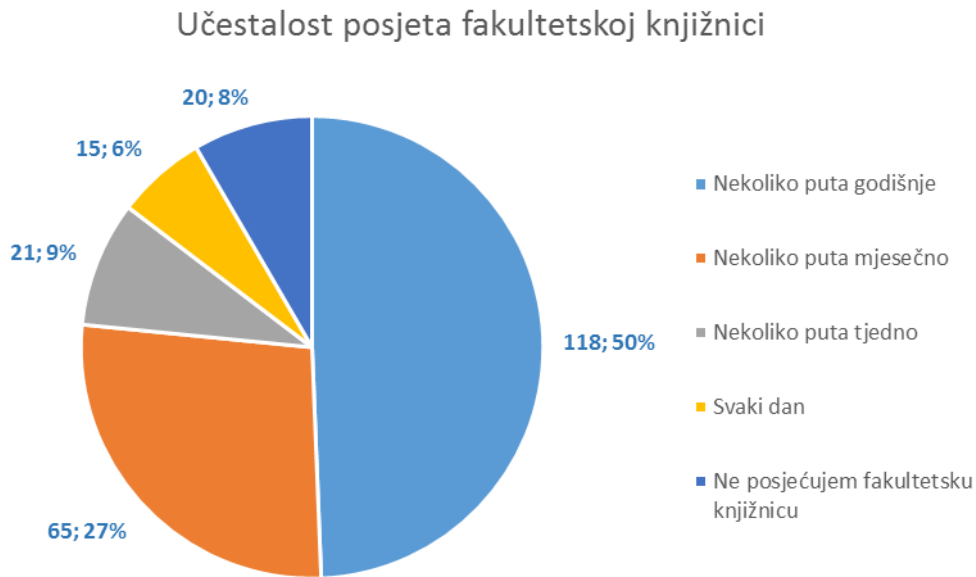
U gornjem su grafu narančastim tonovima označene ocjene koje se mogu smatrati izrazito 'nepoželjnima' (1 i 2), te je lako uočljivo da istih zajedno ima svega 9%, uz samo 5 ispitanika koji prostor fakultetske knjižnice smatraju apsolutno nezadovoljavajućim (ocjena 1). Najveća pojedinačna skupina ispitanika, njih 95 ili 42% prostor knjižnice ocjenjuje neutralnom ocjenom 3, dok je zajednički broj onih čija ocjena spada u 'poželjan' dio raspona (4 i 5) 110, odnosno 49% svih ispitanika. Kako Fakultet nažalost raspolaže objektivno ograničenim fizičkim prostorom, tako niti Knjižnica ne djeluje u optimalnim uvjetima, stoga se ovaj broj korisnika zadovoljnih onime što im je pruženo u okviru ograničenih dostupnih prostornih resursa može smatrati velikim uspjehom.

3,56

Prosječna ocjena zadovoljstva kvalitetom fizičkog prostora knjižnice nije navedena u izvornom istraživanju, no izračunom iz gornjih podataka, na uzorku od 225 ispitanika dolazi se do ocjene od 3,56.

2.7 RAD U KNJIŽNICI

Što se učestalosti posjeta tiče, ispitanici su dali sljedeće odgovore (N=239):

Vidimo da je, prema podacima iz citiranog istraživanja, učestalost posjeta pojedinog korisnika relativno niska – polovica ispitanika Knjižnicu posjećuje nekoliko puta godišnje, dok više od četvrtine (27%) u Knjižnicu dolazu nešto češće, na mjesečnoj osnovi. Odgovor „NE POSJEĆUJEM FAKULTETSKU KNJIŽNICU“ odabralo je 20 studenata, odnosno 8%.

Ispitanici koji su naveli da ne posjećuju fakultetsku knjižnicu (N=20) svoje su razloge obrazložili su kao u sljedećoj tablici (mogući je bio višestruki odabir):

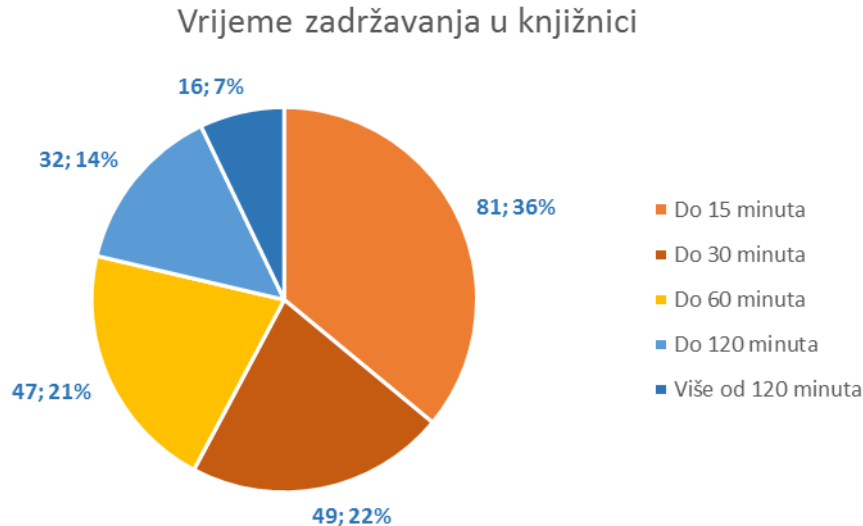
Razlozi neposjećivanja knjižnice	N	%
Građu koju trebam pronalazim u online bazama podataka	10	50,00
Do knjižnične građe dolazim preko kolega i prijatelja	7	35,00
Do informacija i usluga koje trebam dolazim na knjižničnim mrežnim stranicama ili u kontaktu s knjižničarima (e-poštom, telefonom)	7	35,00
Nešto drugo	6	30,00
Knjižnica ne nudi odgovarajući radni prostor za studente	4	20,00
Knjižnica ne nudi dovoljno radnih mjesta za studente	2	10,00
Knjižnica ne nudi dovoljno računalne opreme	2	10,00
U knjižnici se ne mogu koristiti vlastitim računalom	2	10,00
Knjižnica ne posjeduje (ili ne posuđuje) građu koju trebam	1	5,00
Knjižnica ne osigurava bežični pristup internetu	1	5,00
Do knjižnične građe dolazim preko autora traženih radova	0	0,00
Ne odgovara mi radno vrijeme knjižnice	0	0,00

Od **8%** anketiranih studenata koji su izjavili da ne posjećuju fakultetsku knjižnicu najčešće je odabran odgovor da građu pronalaze on-line (**50%**), koji sa **35%** odgovora slijede „**DO KNJIŽNIČNE GRAĐE DOLAZIM PREKO KOLEGA I PRIJATELJA**“ i „**DO INFORMACIJA I USLUGA KOJE TREBAM DOLAZIM NA KNJIŽNIČNIM MREŽNIM STRANICAMA ILI U KONTAKTU S KNJIŽNIČARIMA (E-POŠTOM, TELEFONOM)**“. Ovi se razlozi ne mogu pripisati nekoj negativnoj pojavi u radu Knjižnice ili objektivnim problemima – u tu bi se kategoriju mogli svrstati (malobrojni) odabiri odgovora o neodgovarajućem radnom prostoru (**20%** studenata koji ne posjećuju fakultetsku knjižnicu), manjku radnih mjesta i računalne opreme (svaka stavka s **10%** zastupljenosti) ili manjku potrebne građe (**5%**). Stavke „**U KNJIŽNICI SE NE MOGU KORISTITI VLASTITIM RAČUNALOM**“ i „**KNJIŽNICA NE OSIGURAVA BEŽIČNI PRISTUP INTERNETU**“ je odabralo **10%** odnosno **5%** ispitanika koji ne posjećuju Knjižnicu, no one nisu činjenično točne – korištenje vlastitog prijenosnog računala je dozvoljeno, dok je bežični pristup Internetu omogućen za sve studente Pravnog fakulteta Osijek.

Trajanje duljine posjeta fakultetskoj knjižnici snažno naginje kratkom zadržavanju:

Vrijeme zadržavanja u knjižnici	N	%
Do 15 minuta	81	36,00
Do 30 minuta	49	21,78
Do 60 minuta	47	20,89
Do 120 minuta	32	14,22
Više od 120 minuta	16	7,11

Pojedinačno najveća skupina ispitanika (**36%**) u knjižnici se zadržava do 15 minuta, a zbroj svih korisnika koji su naveli da se zadržavaju do 60 minuta iznosi gotovo **79%**.

Aktivnosti kojima su se ispitanici bavili tijekom posljednjeg posjeta Knjižnici ispitane su u sljedećem anketnom pitanju, na kojemu su imali mogućnost višestrukog izbora. Većina (**59%**) anketiranih studenata u Knjižnicu je došlo posuditi literaturu, a gotovo polovica (**46%**) baviti se tihim radom (radom u čitaonici). Također često upražnjavane aktivnosti su konzultacije (**33%**) i korištenje knjižnične građe koja se ne posuđuje van knjižnice (**31%**), a valja spomenuti i korištenje Interneta, što je bila jedna od aktivnosti za **17%** ispitanika.

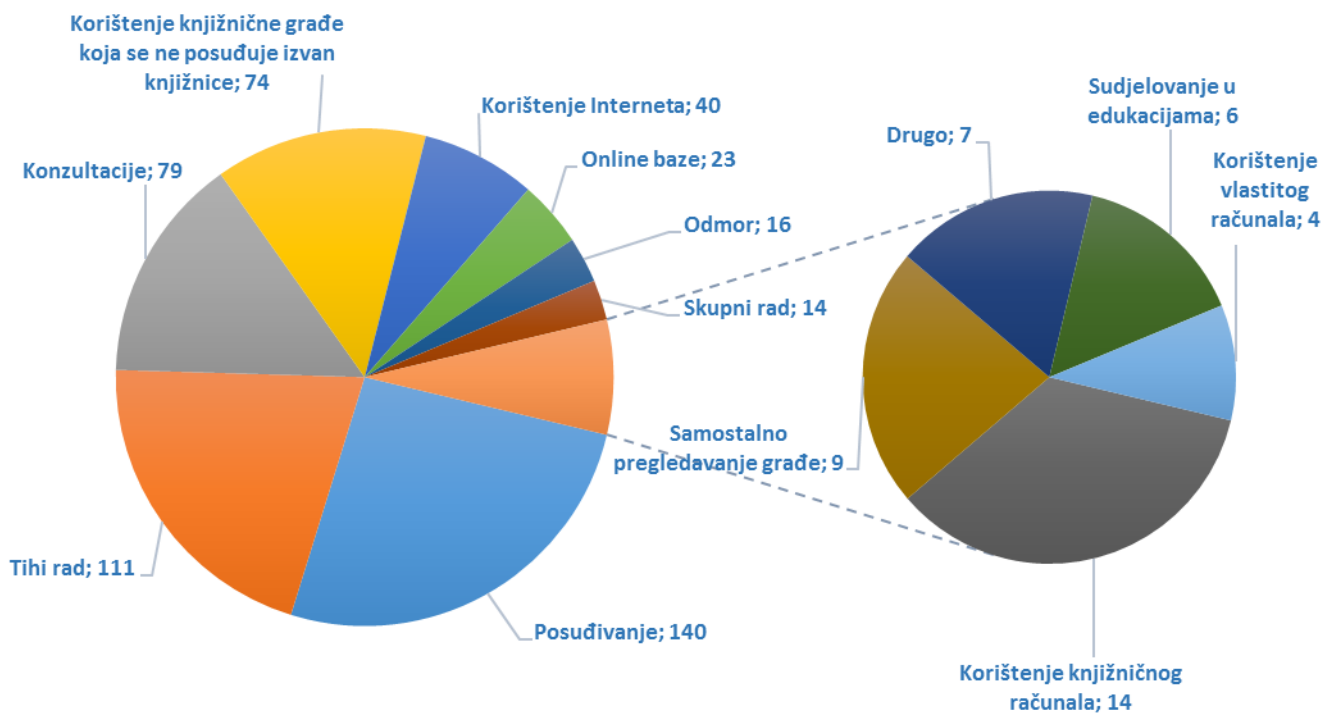
Aktivnosti u knjižnici prilikom posljednje posjete	N	%
Posuđivanje	140	58,58
Tihi rad	111	46,44
Konzultacije	79	33,05
Korištenje knjižnične građe koja se ne posuđuje izvan knjižnice	74	30,96
Korištenje Interneta	40	16,74
Online baze	23	9,62
Odmor	16	6,69
Skupni rad	14	5,86
Korištenje knjižničnog računala	14	5,86
Samostalno pregledavanje građe	9	3,77
Drugo	7	2,93
Sudjelovanje u edukacijama	6	2,51
Korištenje vlastitog računala	4	1,67

Kao dalju raščlambu stavke „**DRUGO**“, citirani rad navodi:

Kao druge (ostale aktivnosti) 2,9% ispitanika navelo je učenje (N=4), razne upite (N=1) ili da nikada nisu bili u knjižnici (N=1).⁴

pri čemu ostaje diskrepancija s podacima navedenima u gornjoj tablici, no ta neusklađenost, veličine jednog ispitanika, ne čini bitnu statističku razliku. Sljedeći graf daje vizualni prikaz aktivnosti ispitanika prilikom posljednje posjete Knjižnici:

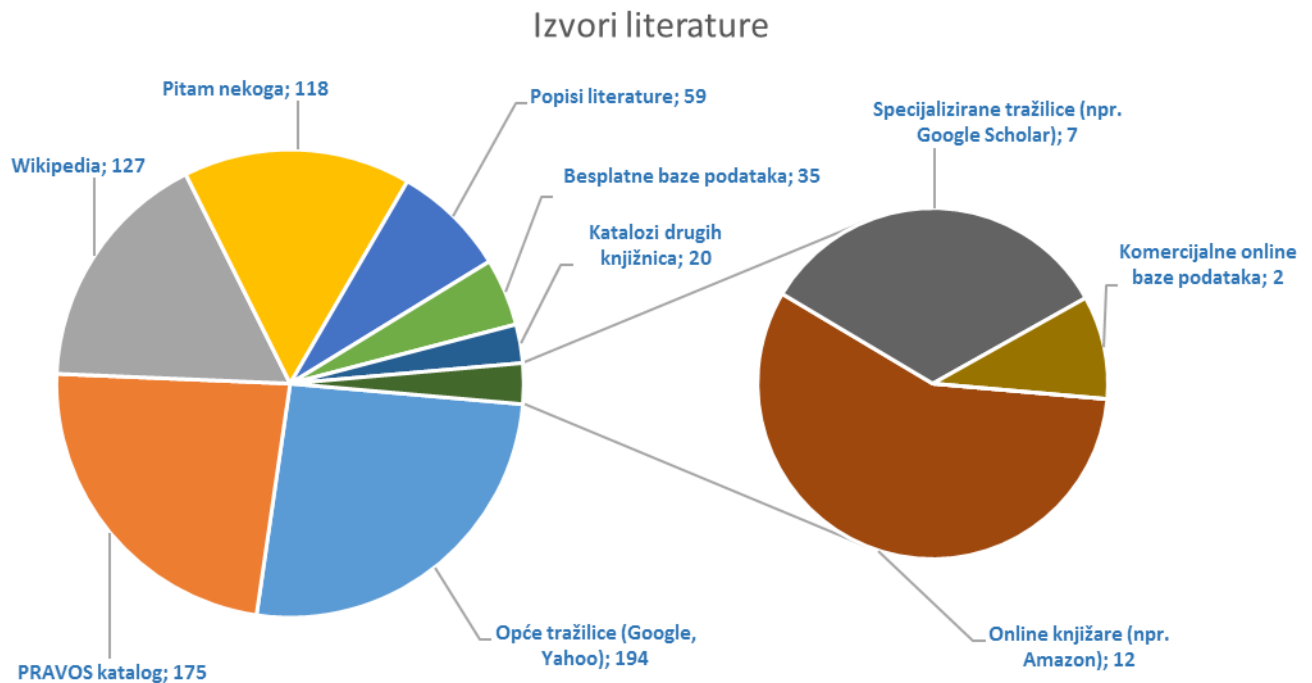
Aktivnosti u knjižnici prilikom posljednje posjete

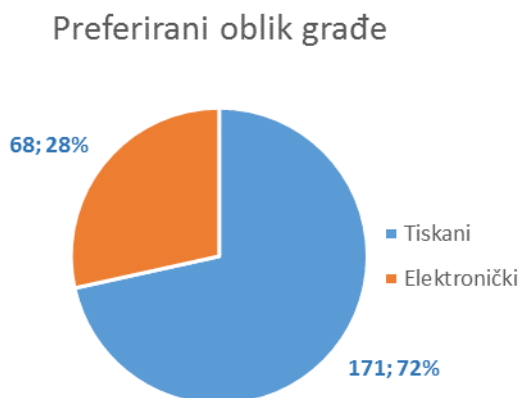
⁴ Ćirić, Eskeričić, Konjevod, Šarac: „Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika“ - seminarski rad iz Sveučilišnog knjižničarstva, Filozofski fakultet Osijek, 2016., str. 28

2.8 LITERATURA, GRAĐA I ELEKTRONIČKI IZVORI

Studenti su u ovom istraživanju dali podatke i o tome kojim se alatima i sredstvima služe da bi došli do literature za ispunjenje svojih akademskih obveza. Na pitanje „Koje sve izvore konzultirate kada tražite literaturu o određenoj temi (za zadaću, seminar, završni rad i sl.)?“ ispitanici su odgovorili odabrali opcije kako slijedi (bio je moguć višestruki izbor):

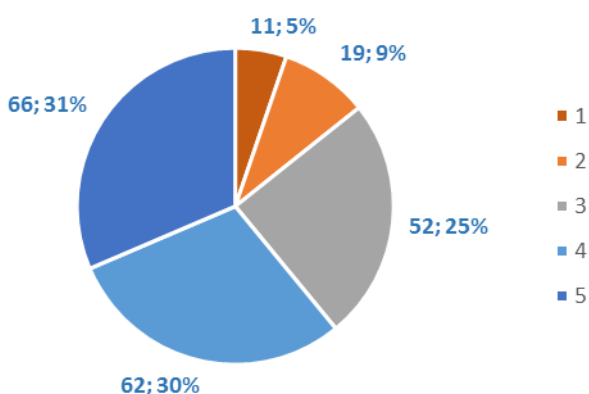
Četiri uvjerljivo najčešća odabira su, dakle, opće internetske tražilice (194; **81%**), katalog knjižnice Fakulteta (175; **73%**), *Wikipedia* (127; **53%**) te konzultacije s drugim osobama (118; **49%**). Postoci su izračunati na uzorku cjelokupnog broja ispitanika (239).

Istraženo je i koju vrstu izvora studenti preferiraju ukoliko imaju mogućnost izbora između građe u tiskanom i elektroničkom obliku. Na pitanje „Ukoliko knjižnica posjeduje građu koja Vam je potrebna u tiskanom i elektroničkom obliku, koju radije odabirete?“ **72%** ispitanika odgovorilo je da radije koristi tiskanu, a **28%** da će radije upotrijebiti elektroničku građu (N=239).

S jedne strane, možda je donekle iznenađujuć relativno mali udio anketiranih korisnika koji preferiraju elektronički oblik građe, posebice ako se u obzir uzmu praktičnost (prenosivost, dostupnost, djeljivost...) ovog oblika građe, te visoka dostupnost Interneta i osobnih računala kod anketiranih korisnika Knjižnice. No ipak, **28%** nikako nije zanemariv postotak, a ovaj podatak o preferencijama korisnika može biti koristan prilikom odluka o pretplatama na određene izvore, potrebnim količinama za narudžbe, i slično.

Koliko su važni elektronički izvori

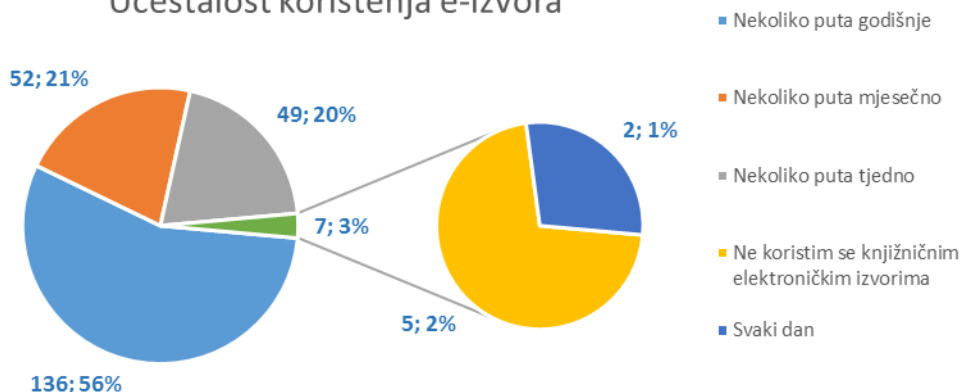

Ipak, unatoč demonstriranoj preferenciji k tiskanom obliku građe, anketirani studenti (N=210) smatraju elektroničke izvore važnima za studiranje – **61%** studenata važnost elektroničkih izvora ocjenjuje s **4** ili **5**, dok svega **14%** ovdje daje ocjenu **1** ili **2**. Četvrtina elektroničke izvore smatra umjereno važnim.

Ovaj podatak o percipiranoj važnosti elektroničkih izvora potkrijepljen je i podatkom o učestalosti njihovog korištenja, gdje je samo pet ispitanika navelo da se njima uopće ne koristi. Iako pojedinačno najveća

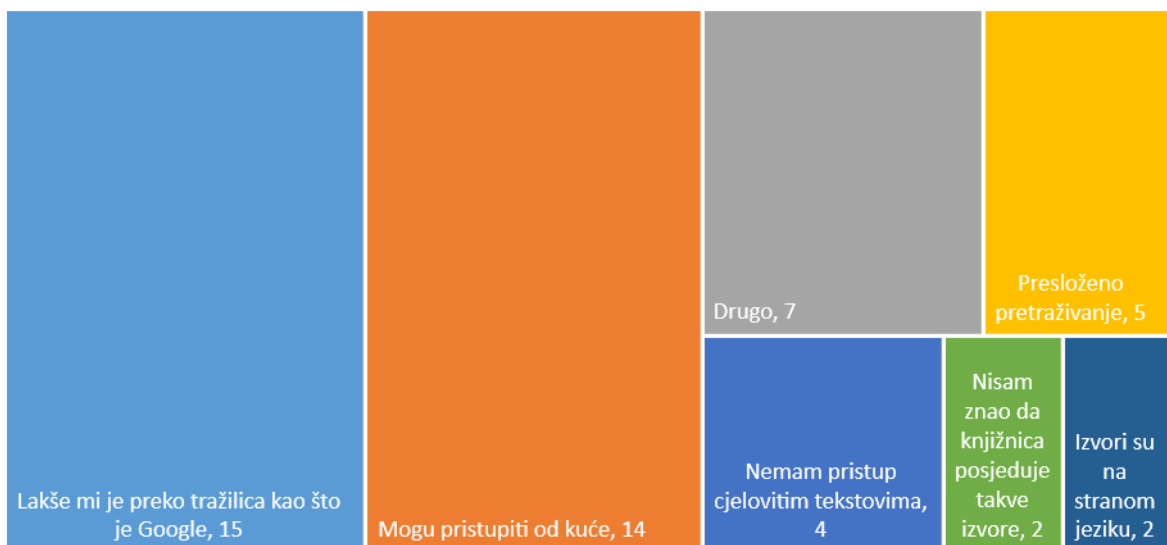
skupina anketiranih studenata (**56%**) navodi da se elektroničkim izvorima koristi nekoliko puta godišnje, broj onih koji se njima služe više puta mjesečno ili čak više puta tjedno (**41%**) je svakako važan. Uz ovo anketno pitanje postoji jedan *caveat* – izvorno istraživanje kao anketni uzorak ovdje navodi 244 ispitanika, što je više od ukupnog broja navedenog u uvodnim podacima (239), no to ne utječe znatnije na točnost prikazanih trendova.

Učestalost korištenja e-izvora

Kao razloge zbog kojih su radije koristili neku drugu vrstu izvora, ispitanici su naveli sljedeće razloge:

Razlozi nekorištenja e-izvora

Kao što se vidi, razloga za nekorištenje elektroničkih izvora nema mnogo, niti se učestalo pojavljuju. Iako u istraživanju nije naveden uzorak niti metodologija za ovo pitanje (jednostruki ili višestruki odgovor), izračunom iz prezentiranih rezultata⁵ može se zaključiti da je na ovo pitanje odgovorilo 49 ispitanika, i to metodom jednostrukog odgovora.

Od tih 49 ispitanika, 20 odgovora tako ide u smjeru relativno težeg korištenja u odnosu na alate opće namjene („**LAKŠE MI JE PREKO TRAŽILICA KAO ŠTO JE GOOGLE**“, **31%**; „**PRESLOŽENO PRETRAŽIVANJE**“, **10%**), te nemogućnosti korištenja van prostorija Fakulteta zbog autentifikacije pomoću IP adrese („**MOGU PRISTUPITI OD KUĆE**“, **29%**).

Udio ovih odgovora u cjelokupnom uzorku ukazuje da pred studentima nema znatnih prepreka korištenju elektroničkih izvora.

⁵ Ćirić, Eskeričić, Konjevod, Šarac: „*Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika*“ - seminarski rad iz Sveučilišnog knjižničarstva, Filozofski fakultet Osijek, 2016., str. 35, 36

3. VAŽNOST ASPEKATA KNJIŽNIČNIH USLUGA I PROSTORA

Konačno, anketirani su studenti izrazili svoj doživljaj važnosti određenih aspekata usluga, prostora ili značajki Knjižnice za kvalitetan rad i korištenje knjižničarskih usluga. Uzorak za ovaj dio istraživanja nije naveden, no s obzirom na važnost i sveobuhvatnost pitanja vjerojatno se radi o znatnom dijelu ukupnog broja ispitanika.

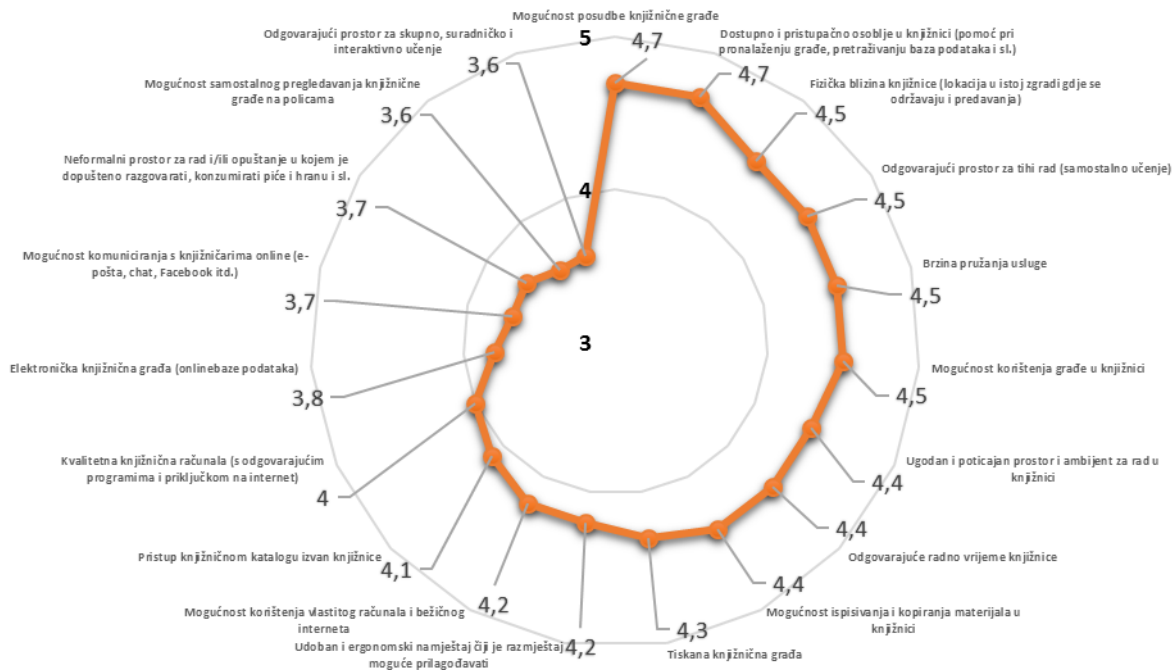
Ispitanici su trebali izraziti svoje slaganje ili neslaganje s 19 ponuđenih tvrdnji koje su se odnosile na iskustvo učenja s obzirom na aspekte knjižničnih usluga i prostora. Odgovarali su na pitanja pomoću ljestvice od 1 do 5 gdje 1 znači uopće nije važno, a 5 jako je važno⁶

Aspekt knjižničnih usluga i prostora	Ocjena važnosti
Mogućnost posudbe knjižnične građe	4,7
Dostupno i pristupačno osoblje u knjižnici (pomoć pri pronalaženju građe, pretraživanju baza podataka i sl.)	4,7
Fizička blizina knjižnice (lokacija u istoj zgradi gdje se održavaju i predavanja)	4,5
Odgovarajući prostor za tihi rad (samostalno učenje)	4,5
Brzina pružanja usluge	4,5
Mogućnost korištenja građe u knjižnici	4,5
Ugodan i poticajan prostor i ambijent za rad u knjižnici	4,4
Odgovarajuće radno vrijeme knjižnice	4,4
Mogućnost ispisivanja i kopiranja materijala u knjižnici	4,4
Tiskana knjižnična građa	4,3
Udoban i ergonomski namještaj čiji je razmještaj moguće prilagođavati	4,2
Mogućnost korištenja vlastitog računala i bežičnog interneta	4,2
Pristup knjižničnom katalogu izvan knjižnice	4,1
Kvalitetna knjižnična računala (s odgovarajućim programima i priključkom na internet)	4
Elektronička knjižnična građa (onlinebaze podataka)	3,8
Mogućnost komuniciranja s knjižničarima online (e-pošta, chat, Facebook itd.)	3,7
Neformalni prostor za rad i/ili opuštanje u kojem je dopušteno razgovarati, konzumirati piće i hranu i sl.	3,7
Mogućnost samostalnog pregledavanja knjižnične građe na policama	3,6
Odgovarajući prostor za skupno, suradničko i interaktivno učenje	3,6

Iz odgovora je vidljivo da su unatoč ukupnoj razlici od samo **1,1** između percipirano najvažnijih i najmanje važnih aspekata neki aspekti studentima ipak vidljivo značajniji od ostalih. Ovo se može još bolje uočiti na sljedećem grafu na kojem je prikaz ocjena važnosti aspekata sažet na raspon od 3 do 5.

⁶ Ćirić, Eskeričić, Konjevod, Šarac: „Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika“ - seminarski rad iz Sveučilišnog knjižničarstva, Filozofski fakultet Osijek, 2016., str. 37

Ocjene važnosti aspekata knjižničnih usluga i prostora

Dva su, dakle, najvažnija aspekta djelovanja Knjižnice (izjednačena s ocjenom 4,7) „**MOGUĆNOST POSUDBE KNJIŽNIČNE GRAĐE**“ i „**DOSTUPNO I PRISTUPAČNO OSOBLJE**“, no izuzetno se važnima mogu smatrati svi aspekti u gornjoj polovici raspona ocjena (4.2 i više) - "**FIZIČKA BLIZINA KNJIŽNICE (LOKACIJA U ISTOJ ZGRADI GDJE SE ODRŽAVAJU I PREDAVANJA)**", "**ODGOVARAJUĆI PROSTOR ZA TIHI RAD (SAMOSTALNO UČENJE)**", "**BRZINA PRUŽANJA USLUGE**", "**MOGUĆNOST KORIŠTENJA GRAĐE U KNJIŽNICI**", "**UGODAN I POTICAJAN PROSTOR I AMBIJENT ZA RAD U KNJIŽNICI**", "**ODGOVARAJUĆE RADNO VRIJEME KNJIŽNICE**", "**MOGUĆNOST ISPISIVANJA I KOPIRANJA MATERIJALA U KNJIŽNICI**", "**TISKANA KNJIŽNIČNA GRAĐA**", "**UDOBAN I ERGONOMSKI NAMJEŠTAJ ČIJI JE RAZMJEŠTAJ MOGUĆE PRILAGOĐAVATI**", "**MOGUĆNOST KORIŠTENJA VLASTITOG RAČUNALA I BEŽIČNOG INTERNETA**". Ovo naravno nipošto ne znači da su ostali aspekti navedeni u tablici nevažni, no studenti im ipak ne pridaju kritičan značaj.

4. PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE

4.1 PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE FIZIČKOG PROSTORA I USLUGA

U posljednjem dijelu izvornog istraživanja na uzorku od 94 ispitanika prikupljeni su prijedlozi za poboljšanje knjižničnog prostora i usluga. Nažalost, grupa s najviše odgovora („**POVEĆANJE PROSTORA I DULJE RADNO VRIJEME**“, s **52%** odgovora onih koji su dali prijedloge za poboljšanje) nije podijeljena na dva vrlo različita i ujedno iznimno važna aspekta – sam prostor Knjižnice, te radno vrijeme. Posljedično, ne možemo znati kojemu od njih treba pridati veću važnost. Slično vrijedi i za dvije sljedeće najpopularnije opcije, što umnogome umanjuje iskoristivost dobivenih podataka.

PRIJEDLOG	N	%
Povećanje prostora i dulje radno vrijeme	49	52,13
Usluge (više računala, aparat za kavu)	14	14,89
Posudba van knjižnice, više literature	5	5,32
Nemam ideju	2	2,13
Izolacija od buke	2	2,13
Ostalo	2	2,13

Dvadeset ispitanika (**21%**) smatra da je kvaliteta prostora i usluga zadovoljavajuća te da nisu potrebne nikakve promjene.

4.2 PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE ELEKTRONIČKIH KNJIŽNIČNIH USLUGA

Stanje s prijedlozima za poboljšanje elektroničkih knjižničnih usluga je još nešto i lošije. Na ovo je pitanje odgovorilo 37 studenata, od kojih je **51%** odgovorilo da je sve u redu i da poboljšanja nisu potrebna. Jedini donekle konkretan prijedlog dalo je svega 9 anketiranih studenata (**24%** onih koji su odgovorili na ovo pitanje), „**LAKŠI PRISTUP I VIŠE GRAĐE**“, no i ta opcija ponovno nije razdvojena već obuhvaća dvije nepovezane značajke.

PRIJEDLOG	N	%
Lakši pristup i više građe	9	24,32
Ne znam / nemam prijedloga	7	18,92
Ostalo	2	5,41

Stavka „ostalo“ sastoji se od dva unosa, kako navodi izvorno istraživanje:

„Za više informacija o elektroničkim uslugama zalagao se 1 ispitanik (2,7%), a isto tako 1 ispitanik je predložio skeniranje građe koja se ne smije nositi van prostora“⁷

⁷ Ćirić, Eskeričić, Konjevod, Šarac: „Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika“ - seminarski rad iz Sveučilišnog knjižničarstva, Filozofski fakultet Osijek, 2016., str. 40

5. ZAKLJUČAK

Rezultate anketiranja i njihovo značenje autori izvornog istraživanja ocjenjuju ovako:

... rezultati istraživanja (...) pokazuju da fizički prostor knjižnice te njezina oprema i usluge koje omogućava imaju jako važnu ulogu što se tiče same knjižnice, a najviše njezinih korisnika. Korisnicima knjižnice, u ovom slučaju studentima, veliku važnost predstavljaju veličina prostorije, postojanje sobe za tihi i grupni rad, dovoljan broj mjesta u knjižnici, dobra rasvjeta, više potrebne literature, a posebice je važno da postoji veći broj raspoloživih računala. Na temelju ankete knjižničari mogu zaključiti koje su prednosti i nedostaci knjižničkog prostora te koje usluge korisnici najviše zahtijevaju, a moguće ih je ostvariti. Sa sigurnošću se može utvrditi da je knjižnički prostor potrebno prilagoditi korisnicima i proširiti kroz stvaranje novih prostorija, ubacivanje namještaja kako bi se osigurao dovoljan broj mjesta te kroz poboljšanje računalne tehnologije. U svakoj knjižnici je potrebno stvoriti ugodan prostor koji bi privlačio veći broj korisnika kojima su potrebni kvalitetna građa i informacije koje knjižnice pružaju te razne knjižnične usluge koje bi ih trebale zadovoljiti. Tako bi studenti više cijenili knjižnicu zbog izvora koje ona sadrži, a knjižnica bi studente poticala da ju dožive ugodnim mjestom za rad i obrazovanje. Prostora za poboljšanje i volje uvijek može biti, no većina toga ovisi o financijskom stanju knjižnice te o resursima potrebnim za ostvarivanje planiranih aktivnosti koje bi zadovoljile korisnike.⁸

Unatoč određenim nedostacima u sastavljanju i odabiru anketnih pitanja (ponajviše kod prijedloga za poboljšanje knjižničkog prostora i usluga), a donekle i u obradi rezultata određenih pitanja, istraživanje u cijelosti daje koristan uvid u navike i potrebe studenata, njihova očekivanja od Knjižnice, zadovoljstvo postojećim stanjem, te pruža smjernice Knjižnici prilikom odlučivanja kamo rasporediti ograničene resurse u svrhu poboljšanja postojećih knjižničarskih usluga, kreiranja novih usluga te unaprjeđenja kvalitete samog prostora Knjižnice.

⁸ Ćirić, Eskeričić, Konjevod, Šarac: „Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika“ - seminarski rad iz Sveučilišnog knjižničarstva, Filozofski fakultet Osijek, 2016., str. 43

6. PRILOZI

- Poveznica za preuzimanje seminarskog rada „Prostor i oprema u visokoškolskim knjižnicama: iskustva korisnika“ (PDF datoteka):
http://zakoni.pravos.hr/~marijan/pdf/knjiznica/seminar_prostor_oprema.pdf
- Poveznica na izvornu prezentaciju rezultata istraživanja (Prezi on-line prezentacija):
<http://prezi.com/2j1qiwtynkdr/>